

Protokół

dwudziestego pierwszego posiedzenia sejmowego z dnia 27. Grudnia
1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Snpieha.

Sekretarze: Zakrzewski, Paszkowski, ks. Kaczała, Ludwik Wodzicki.

Komisarz rządowy: C. k. radca dworu Possinger.

Posłów obecnych z początku posiedzenia 91, w dalszym ciągu 121.

Początek posiedzenia o godz. 1/2 do 11.

Protokół odczytany przez sekretarza Zakrzewskiego przyjęto bez zarzutu.

Odczytano treść petycyj od l. 145 do l. 148 włącznie.

Izba przyjmuje wniosek posła Laskowskiego, aby petycja do l. 146 odesłaną była wprost do komisji dla zmian w ordynacji wyborczej.

Poseł ks. Dobrzański składa do łaski Marszałkowskiej wniosek naglący, a mianowicie: Wysoki Sejm uchwali: Patent obowiązujący o tak zwanych jura stolae ma być ponownie wydrukowany, publikowany i gromadom rozdany. Na żądanie wnioskodawcy, Izba wniosek ten odsyła bezpośrednio do komisji administracyjnej.

Pan komisarz rządowy odpowiada na interpelacje: a mianowicie: na interpelację posła Hubickiego z dnia 14. Grudnia 1866. Rząd nie wątpi, iż będzie mógł zapewnić spokojność i bezpieczeństwo mieszkańców w czasie przejściowym przy zaprowadzeniu nowej organizacji. Władze dzisiejsze usuniętymi nie będą, dopóki nowe Władze urzędować nie poczną, równocześnie albo przedtem jeszcze wejdą w życie instytucje autonomiczne, jako to: Rady powiatowe i gminne. Obok kolegialnych sądów obwodowych, ustanowione będą według potrzeby sądy po powiatach. Instytucją sędziów pokoju Rząd zajmuje się obecnie, sprawę tę uważa za państwową, żąd szczegółowych objaśnień w tej mierze w tej chwili jeszcze udzielić nie jest w możności.

Na interpelację posła ks. Kuryłowicza z dnia 14. Grudnia b. r., p. komisarz rządowy oświadcza, że sprawę unormowania mesznego Rząd uważa jako nie wchodzącą w zakres spraw ustawodawczych, lecz pozostawia ją układom pomiędzy stronami; co do uregulowania taks jura stolae, Rząd obecnie porozumiewa się z ordynaryatami celem przedłożenia odpowiedniej ustawy.

Na interpelację posła Dziewońskiego z d. 14. Grudnia b. r., p. komisarz rządowy przytacza: fundusz szkolny ponosi koszt utrzymania całkowicie lub częściowo przy 20stu szkołach głównych. Dodatkami stałymi przyczynia się ten fundusz do 101 szkół trywialnych. Potrzeby funduszu szkolnego na 1865 r. wynosiły 85.712 złr. Dochód własny tego funduszu tylko 27.514 złr. Skarb Państwa pokrywa

niedobór w kwocie 58.197 złr. W roku 1865 dochód z taks spadkowych wynosił 6.145 złr., a w pięcioletnim przecięciu z lat ostatnich 7.400 złr. Gdyby dochód roczny z taks spadkowych rozdzielono na wszystkie gminy, na jedną nie wypadłoby więcej nad 1 złr.

Na interpelację posła Rodakowskiego z dnia 14. Grudnia pan komisarz rządowy odpowiada, że podczas traktowania z jednym konsortium, drugie konsortium przedłożyło korzystniejsze warunki. Z tem rokowania postępują i jest nadzieja, że sprawa ta wkrótce do pomyslnego rezultatu doprowadzona będzie, z uwzględnieniem także interesu miasta Lwowa.

Na interpelację posła Kraińskiego z d. 23. Grudnia b. r. pan komisarz rządowy zapewnia, że Rząd zmiany obecnego systemu opodatkowania gorzelnicy wcale nie zamierza, przeciwnie Rząd starać się będzie o przeprowadzenie nowych jeszcze ulepszeń dla dogodności opodatkowanych.

Z porządku dziennego referent poseł Henryk Wodzicki odczytuje sprawozdanie komisji do zbadania czynności Wydziału krajowego, i kończy wyrażeniem uznania dla tych członków mianowicie, którzy do końca wytrwali w trudnym stanowisku przy ciężkiej i mozolnej pracy.

Z porządku dziennego członek Wydziału Grocholski odczytuje wnioski Wydziału w sprawie rozkładu i poboru podatku zarobkowego i dochodowego. Do dyskusji ogólnej nikt głosu nie żąda. Przy rozprawie szczegółowej poseł ks. Sanguszko wnosi nad punktem 1szym przejście do porządku dziennego.

Poseł Laskowski wnosi do 1. punktu projektowanej ustawy poprawkę tej treści: aby w skład komisji krajowej wchodziło także dwóch mężów zaufania wybranych przez Wydział krajowy.

Poseł ks. Kuryłowicz do tegoż punktu wnosi poprawkę, a mianowicie: zamiast „przez urząd gminny wskazanych mężów zaufania“, ma stać: „i dwóch mężów zaufania, wskazanych przez podlegających podatkowi zarobkowemu lub dochodowemu.“

Przed głosowaniem książe Sanguszko od swego wniosku odstępuje, punkt 1szy Izba przyjmuje wraz z poprawką posła Laskowskiego, poprawka zaś posła Kuryłowicza upada. Punkt ten będzie więc opiewał:

1. W celu zabezpieczenia mieszkańców od dowolności przy wymierzaniu podatku zarobkowego i dochodowego, należy przywrócić przepisane Najw. patentem z 29. Października 1849 r. komisję miejscową i komisję krajową, i tym komisjom poruczyć wymierzanie tak podatku dochodowego jako też zarobkowego, komisje miejscowe ustanowioneby były w każdym powiecie, i składałyby się z dwóch urzędników politycznych, z którychby jeden przewodniczył, z jednego urzędnika skarbowości i z dwóch mężów zaufania, wybranych przez Radę powiatową. Komisja krajowa przy boku Namiestnika do rozstrzygania rekursów i zażaleń, składałaby się z wice-prezesa Namiestnictwa jako przewodniczącego, z dwóch urzędników politycznych, z referenta stałych podatków w c. k. krajowej dyrekcji finansowej i z jednego urzędnika rachunkowości, i z dwóch mężów zaufania wybranych przez Wydział krajowy.

Komisje uchwałyby większością głosów, a w razie równości głosów rozstrzygałby przewodniczący. Komisje powiatowe miałyby obowiązek przyzywać do swych narad jednego członka urzędu gminnego, i dwóch przez urząd gminny wskazanych mężów zaufania z miejsca zamieszkania podatkującego, lub gdyby chodziło o przedsiębiorstwo, z miejsca siedziby takowego, którzyby mieli jednakże tylko głos doradczy.

Drugi punkt: Przy wymierzaniu podatku zarobkowego wyższy stopień (klasa) tego podatku wtenczas tylko może być zastosowany, jeżeli cyfra podatkowa tego stopnia wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ stanowiącym najniższy wymiar podatku dochodowego, wyrównywa przynajmniej 20tej części dochodu, jaki trudniący się zarobkowością, o której opodatkowanie chodzi, posiada; przyjęto podług wniosku Wydziału bez zmiany.

Do punktu trzeciego poseł Staruch wnosi dodatek: gospodarze wożący sól uwalniają się od podatku zarobkowego. Wniosek ten posła Starucha przyjęto. Punkt trzeci przyjęto ze sprostowaniem myłki druku, ostatnie słowo we wniosku ma być „zarobkowego“, a nie „dochodowego“. Oraz polecono Wydziałowi, aby do trzeciego czytania w miejscu i sposobie właściwym, zamieścił w tym punkcie, przyjęty dodatek posła Starucha.

Z kolei referent poseł Dr. Dietl odczytuje sprawozdanie komisji edukacyjnej względem ustalenia Rady szkolnej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Referent prostuje myłkę druku: w Art. IV. punkcie 3im przed słowem: „przywołanych“ opuszczono słowa „przez Namiestnika.“

W dyskusyi ogólnej poseł ks. Giniewicz wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskami komisji edukacyjnej. Dalej zabierają głos za wnioskami komisji posłowie: Kabat, Ziemiałkowski, przeciwko, posłowie ks. Łoziński, Pawlików. Poczem uchwalono zamknięcie dyskusyi. Za wnioskami komisji zapisani są jeszcze posłowie: Sawczyński, Potocki Adam, Majer, Wolny, Colejewski, ks. Ruczka; przeciwko ks. Naumowicz. Przystąpiono do obrania mowców generalnych.

Po czterogodzinnej przerwie posiedzenie rozpoczęło o godzinie pół do 7ej.

Poseł Trzeciecki wnosi, aby wniosek jego o zniesieniu skutków prawnych przedłożony już na dniu 4. Grudnia dla krótkości czasu w myśl §. 46. regulaminu z pominięciem formalności odesłano do komisji petycyjnej. Izba wniosek przyjmuje. Również przyjęto wniosek posła Hebdy o odesłanie wprost do komisji administracyjnej, wniosku tego posła o jurysdykcji nad urlopnikami.

Jako mowcy generalni w przedmiocie sprawozdania komisji edukacyjnej przemawiają: Poseł Majer za, poseł ks. Naumowicz przeciwko wnioskowi komisji. Po przemówieniu wreszcie referenta przystąpiono do głosowania nad wnioskiem przejścia do porządku dziennego; wniosek ten znaczną większością upada. Po wyjściu pewnej liczby posłów z Izby obliczenie wykazało 82 posłów obecnych.

Przy rozprawach szczegółowych tytuł, art. I., II. i III. przyjęto bez zmiany.

Przy artykule IV. poseł Landesberger wnosi: Po ustępie 7ym, ustęp 8my następującej treści: 8) z członka fachowego izraelskiej ludności krajowej, wybranego na przemian przez społeczność izraelską we Lwowie i w Krakowie zawsze na trzy lata, jako czas urzędowania tegoż członka.

Przy głosowaniu Izba odrzuca poprawkę posła Landesbergera, a cały ten artykuł przyjmuje wedle wniosku komisji. Również przyjęto następnie artykuły V., VI. i VII. Artykuł VIII. przyjęto z poprawką wniesioną przez samegoż referenta, aby pierwsze słowo tego artykułu było „Rozporządzenia“ zamiast „Ustawy.“ Następnie zwolnwszy sprawozdawcę od powtórnego odczytywania, uchwalono jednomyślnie całą Ustawę w trzecim czytaniu.

Poseł Adam Potocki wnosi, aby Izba poleciła Wydziałowi krajowemu ułożenie petycji do Najj. Pana, w myśl uchwalonych wniosków komisji. Poseł Grocholski uważa za dostateczne ushwalenie wniosku komisji umieszczonego w końcu sprawozdania a mianowicie: Wysoki Sejm zechce uchwalić: „Uniążoną prośbę do Najj. Pana, ażeby najłaskawiej ustanowić kazał Radę szkolną krajową dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem podług przyłączonego projektu“.

Poseł Potocki przyłącza się do zapatrywania się posła Grocholskiego, następnie Izba przyjmuje wniosek powyższy w drugim czytaniu, a po odczytaniu go w języku polskim i ruskim, zaraz i w trzecim czytaniu. Koniec posiedzenia o godz. 9tej. Jutro posiedzenie o godz. 10. zrana. Na porządku dziennym:

1. Sprawozdanie komisji edukacyjnej względem ustanowienia komisji egzaminacyjnej przy Wszechnicy Jagiellońskiej.
2. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o funduszu emerytalnym.
3. Trzecie czytanie ustawy o funduszu zapasowym parafialnym.
4. Trzecie czytanie wniosku Wydziału krajowego o rozkładzie i poborze podatku dochodowego i zarobkowego.
5. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Demkowa, oddzielnego poboru rekruta.
6. Sprawozdanie komisji petycyjnej.

Leon Sapieha wł. r.

L. Wodzicki wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 27. Grudnia 1866.

145. Rada gminna miasta Jasła przez posła Trzecieskiego o prawo do wysyłania na Sejm swego posła
146. Właściciele dóbr tabularnych niżej 400 złr. płacący w obwodzie Sanockim, przez p osła Laskowskiego o zmianę Ordynacji wyborczej w ten sposób, aby do klasy większych posiadaczy dóbr przyłączeni, a z okręgów wyborczych gmin wiejskich wyłączeni byli.
147. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Budzanowie przez posła J. Eks. hr. Gołuchowskiego o wsparcie.
148. Sawczyński Zygmunt poseł, prosi o uwolnienie od warunków co do wieku i studyów dla urzędników Wydziału krajowego przepisanych, celem pozyskania stałej posady przy Wydziale krajowym.
-